

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI:10.52058/2708-7530-2021-6(6)

VĚDA A PERSPEKTIVY

No 6 (6)
2021

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2021-6\(6\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2021-6(6))

Věda a perspektivy

Nº 6(6) 2021

Praha, České republika
2021

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 6(6) 2021. str. 198

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, České republika se sídlem V Lázních 688,
Jesenice 252 42
IČO 03562671 Praha, České republika
zastoupen Mgr. Markétou Pavlovou

Zveřejněno rozhodnutím akademické rady

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 2/2021 ze dne 22. listopadu 2021)

Časopis vychází v rámci práce vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“ a s vědeckou podporou: veřejné organizace „All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public Administration“, veřejné organizace „Association of Scientists of Ukraine“

Časopis je zařazen do mezinárodní vědeometrické databáze Index Copernicus (IC), mezinárodního vyhledávače Google Scholar a do mezinárodní vědeometrické databáze Research Bible

Šéfredaktor:

Karel Nedbálek -
doktor práv,
docent (Zlín,
Česká republika)

Zástupce šéfredaktora:

Markéta Pavlova -
ředitel,
Mezinárodní
Ekonomický
Institut (Praha,
České republika)

Dina Dashevskaya -
geolog, geochemik
Praha, Česká
republika
(Jeruzalém, Izrael)

Členové redakční rady:

Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)

Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)

Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)

Dina Dashevsky - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jerusalem, Izrael)

Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)

Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)

Badri Getchbaya - doktor ekonomie, profesor, docent na Batumi State University. Shota Rustaveli (Gruzie)

Laila Achmetová - doktorka historických věd, profesorka politologie, profesorka UNESCO, mezinárodní žurnalistiky a médií na žurnalistické fakultě Kazašské národní univerzity (KazNU). al-Farabi (Kazachstán)

Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

Michał Tomasz - doktor věd, docent katedry geografie regionálního rozvoje, University of Gdańsk (Polsko)

Vladislav Fedorenko - doktor práv, profesor, DrHb - doktor habilitace práva (Polská akademie věd), čestný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

OBSAH

SÉRIE “Veřejná správa”

Oleksandr Vasylovskiy <i>THEORETICAL ASPECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE SERVICE SECTOR</i>	8
Andrii Diegtiar, Andrii Lysyi <i>MODELS OF INTERACTION BETWEEN GOVERNMENT, BUSINESS AND SOCIETY IN THE PRACTICE OF MANAGERIAL DECISION-MAKING</i>	16
Ustym Porayko <i>PUBLIC EXTERNAL BORROWINGS UNDER CONDITIONS OF FORMATION OF MECHANISMS OF BALANCED DEVELOPMENT AND DECENTRALIZATION IN UKRAINE</i>	23
Анатолій Богданенко <i>СОЦІАЛЬНЕ ВИЗНАЧЕННЯ КОРУПЦІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО</i>	32
Володимир Бондар <i>РОЗВИТОК ЕТНІЧНИХ МОВ В УКРАЇНІ: ВІДКРИТА СУСПІЛЬНА ДОСЛІДНИЦЬКА ПЛАТФОРМА</i>	45
Ігор Зозуля <i>ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ОДИН ЗІ ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ НОВОЇ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ МОРЯКІВ</i>	58
Оксана Маланчук <i>РОЛЬ ГЛОБАЛЬНИХ ІНІЦІАТИВ У ПРОЦЕСАХ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ</i>	72
Ольга Псарьова <i>ДЕРЖАВНО - ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ</i>	85

SÉRIE "Právní vědy"

- Nataliia Kravets** 93
LEGAL REGULATION OF FINANCIAL LEASING IN UKRAINE

SÉRIE "Economic Sciences"

- Ольга Бакшеєва** 103
*ВАЛЮТНИЙ НАГЛЯД В УКРАЇНІ ЗА УПОВНОВАЖЕНИМИ
УСТАНОВАМИ*
- Юлія Залознова, Ірина Петрова** 112
*ПРОМИСЛОВИЙ ЛАНДШАФТ СТАРОПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНІВ
УКРАЇНИ*

SÉRIE "Pedagogické vědy"

- Liudmyla Neizhpapa, Yang Mengyi** 125
*PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR DEVELOPING THE STUDENTS'
COMMUNICATIVE CULTURE IN THE CONTEXT OF CROSS-NATIONAL
COMMUNICATION*
- Людмила Новаківська** 140
*ПРОФЕСІЙНІ ВИМОГИ ДО ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА В
ПЕДАГОГІЧНИЙ СПАДЩИНІ ВІДОМИХ ДІЯЧІВ ОСВІТИ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ-ПОЧАТКУ ХХ СТ.*
- Галина П'ятакова** 154
*АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК СТРАТЕГІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ: НА ПРИКЛАДІ УНІВЕРСИТЕТІВ КРАЇН
ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ*
- Любов Токар** 167
*ВІДБІР І РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСЦИПЛІН ПРОФЕСІЙНОЇ І ПРАКТИЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ У СПЕЦКУРСІ «ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ РОБОТИ З
ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ
ПОТРЕБАМИ»*

SÉRIE "Psychologické vědy"

Hanna Hromova

178

*INTOLERANCE OF UNCERTAINTY AND TIME PERSPECTIVE PROFILE
AS MEDIATORS OF POST-TRAUMATIC STRESS SYMPTOMS*

SÉRIE "Lékařské vědy"

Nina Sofilkanych

186

*TRANSCRANIAL MAGNETIC STIMULATION IN THE TREATMENT OF
OBSESSIVE-COMPULSION DISORDER*

Шановні колеги, дорогі друзі!

Вітаю із виходом чергового номера міжнародного мультидисциплінарного чеського журналу «Věda a perspektivy».

Журнал – професійна наукова трибуна, де здійснюється обмін думками, гіпотезами, принципами організації процесів та прикладами успішних науково-дослідних проєктів. Багатогалузева тематика статей, що публікуються, – є одним із факторів успіху та затребуваності видання.

Дуже приємно те, що ми чудово знайомі з читацькою аудиторією, причому з багатьма її представниками – особисто. Усе найважливіше для читачів знаходить свій відбиток у розміщених авторами матеріалах.

Бажаю натхнення, незмінної поваги серед професіоналів і творчого довголіття!

Найкращих перспектив на кожен подальший день!

З повагою,

Директор Видавничої групи
«Наукові перспективи»,
проректор ПВНЗ Університет
Новітніх Технологій

Ірина Жукова

Шановні колеги!

Вітаю із виходом чергового номеру мультидисциплінарного міжнародного журналу «Věda a perspektivy».

При всій існуючій кількості та різноманітності міжнародних наукових видань, не так вже й багато журналів, що вдало поєднують професіоналізм, об'єктивність, фахову подачу матеріалу, вміння та бажання спиратися на першоджерела – і все це при щирій доброзичливості та повазі до кожного автора. Саме це і є відмінними рисами журналу «Věda a perspektivy».

Журнал у доступній формі та на високому науковому рівні висвітлює на своїх сторінках новітні досягнення у галузі державного управління, права, економіки, медицини, педагогіки, психології та ін.

Мої вітання всім, хто свого часу приклав руку до запуску цього наукового проєкту, всім, хто брав участь у його здійсненні і, звичайно – нам самим, читачам журналу «Věda a perspektivy»!

Бажаю зберігати в собі важливе вміння завжди залишатися актуальними, цікавими та орієнтованими на результат найвищої якості!

З повагою,

Професор кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор наук з державного управління, професор

Євген Ромат

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2021-6\(6\)-167-177](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2021-6(6)-167-177)

Любов Токар

*викладач Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»,
аспірант кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна,
e-mail: tokarluba80@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-4817-0909>*

**ВІДБІР І РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСЦИПЛІН ПРОФЕСІЙНОЇ І
ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У СПЕЦКУРСІ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ»**

Анотація. У статті висвітлюються основні засади дисциплін професійної і практичної підготовки у спецкурсі «Організація освітньої роботи з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами». Проаналізовано навчально-методичний комплекс дисциплін професійної і практичної підготовки для здобувачів освіти у педагогічних закладах вищої освіти. Проведено аналіз Державних освітніх стандартів. Обґрунтовано мету спецкурсу – ознайомити майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти із особливостями організації, проблемами і перспективами проектування інклюзивного освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами; нормативно-правовими засадами впровадженнями інклюзивної форми навчання.

Розкрито структурний зміст дисциплін професійної і практичної підготовки спецкурсу. У статті подано аналіз дисциплін спецкурсу щодо формування соціально-особистісних, загальнонаукових, інструментальних та спеціалізовано-професійних компетенцій. Оцінено можливості для формування професійної готовності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до організації освітнього процесу з дітьми раннього та передшкільного віку в інклюзивному освітньому середовищі. На основі аналізу освітніх стандартів, виявлено причини, що заважають цілісному формуванню професійної готовності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти.

Проаналізовано використання інтерактивних технологій навчання у підготовці майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти під час різних форм навчання для реалізації завдань програми спецкурсу.

Висвітлено актуальність розробки інтегрованого курсу «Організація освітньої роботи з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами» як складової змісту навчальної підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти. Досліджено, що спецкурс впроваджує освітню функцію, так як в його структуру входить комплекс знань та умінь з курсів інклюзивної освіти, дошкільної педагогіки і дитячої психології, а також проблем розвитку, навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, особливостей використання теоретичних знань і практичних вмінь, отриманих під час вивчення різних навчальних дисциплін психолого-педагогічного спрямування, при організації корекційного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

Ключові слова: спецкурс, професійна готовність, діти раннього та передшкільного віку, інклюзивна компетентність.

Liubov Tokar

*A Lecturer at Vinnytsia Humanitarian and Pedagogical College,
graduate student of the Department
of Innovative and Information Technologies in Education
Mykhailo Kotsyubynsky Vinnytsia State Pedagogical University,
Vinnytsia, Ukraine,
e-mail: tokarluba80@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-4817-0909>*

**SELECTION AND IMPLEMENTATION OF DISCIPLINES OF
PROFESSIONAL AND PRACTICAL TRAINING IN THE SPECIAL
COURSE "ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS WITH
EARLY AND PRESCHOOL CHILDREN IN AN INCLUSIVE
EDUCATIONAL ENVIRONMENT"**

Abstract. The article highlights the basic principles of professional and practical training in the special course "Organization of the educational process with children of early and preschool age in an inclusive educational environment." The educational and methodical complex of disciplines of professional and practical training for applicants in educational institutions of higher education is analyzed. The analysis of the State educational standards is carried out. The purpose of the special course is substantiated - to acquaint future teachers of preschool institutions with the peculiarities of the organization, problems and prospects of designing an inclusive educational environment for children with special educational needs; normative-legal bases of introduction of inclusive form of education.

The structural content of the disciplines of professional and practical training of the special course is revealed. The article presents an analysis of the disciplines of the special course on the formation of socio-personal, general scientific, instrumental and specialized professional competencies. Opportunities for formation of professional readiness of future teachers of preschool institutions to organize the educational process with children of early and preschool age in an inclusive educational environment are assessed. Based on the analysis of educational standards, the reasons that hinder the holistic formation of professional readiness of future teachers of preschool education have been identified.

The use of interactive learning technologies in the training of future teachers of preschool education institutions during various forms of education for the implementation of the tasks of the special course program is analyzed.

The relevance of the development of an integrated course "Organization of the educational process with children of early and preschool age in an inclusive educational environment" as part of the content of training of future teachers of preschool education.

It is investigated that the special course introduces an educational function, as its structure includes a set of knowledge and skills from courses of inclusive education, preschool pedagogy and child psychology, as well as problems of development, education and upbringing of children with special educational needs in an inclusive educational environment. knowledge and practical skills acquired during the study of various disciplines of psychological and pedagogical direction, in the organization of correctional support for children with special educational needs in an inclusive education.

Keywords: special course, professional readiness, children of early and preschool age, inclusive competence.

Постановка проблеми. Для ефективного впровадження та реалізації дисциплін спецкурсу «Організація освітньої роботи з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами» у підготовку майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти слід бути добре обізнаними із сучасними науковими і практичними доробками психолого-педагогічних проблем: формування загальнокультурних та професійних компетенцій майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти, необхідних для ефективної діяльності навчання дітей з особливими освітніми потребами; володіння сучасними технологіями проектування і організації наукового дослідження у своїй професійній діяльності; реалізації комплексного підходу до вирішення проблем професійної діяльності майбутнього педагога закладу дошкільної освіти в інклюзивному освітньому середовищі.

З метою дослідження підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до реалізації інтерактивних технологій в інклюзивному освітньому

середовищі, нами були проаналізовані навчальні плани і програми дисциплін професійної і практичної підготовки.

У результаті вивчення спецкурсу «Організація освітньої роботи з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами» здобувачі освіти матимуть навички роботи з науковою, навчальною, фаховою літературою і сучасного пошуку нової інформації; аналізу реальних соціально-педагогічних ситуацій в інклюзивному освітньому середовищі; вибору методів, моделей, засобів навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами; аналізу ефективності їх застосування в інклюзивній практиці, самовиховання, самовдосконалення і самостійної роботи.

Ми цілком поділяємо слушну думку М. Швед, яка вважала, що сучасний фахівець, який працює в інклюзивному освітньому середовищі, повинен володіти відповідними знаннями, а також сучасними методами і прийомами психолого-педагогічної взаємодії з людьми з обмеженими можливостями здоров'я, бути добре обізнаними із сучасним науковим і практичним доробком з проблем інклюзії. На думку М. Швед недоцільно очікувати, що всі випускники педагогічних вищих закладів освіти стануть експертами з питань інклюзивного навчання. Натомість, педагоги-початківці повинні мати ґрунтовні базові знання, які дадуть їм змогу ефективно працювати одразу після закінчення закладу освіти та забезпечать фундамент для подальшого професійного самовдосконалення. [6]

Отже, існує необхідність відбору та реалізації змісту дисциплін професійної та практичної підготовки у спецкурсі «Організація освітньої роботи з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В результаті аналізу джерел, ми цілком згодні з дослідженням О. Мартинчук, яка зазначає, що науково-теоретичні засади інклюзивної педагогіки виникли внаслідок появи перших в Україні наукових досліджень з проблеми інклюзивної освіти (Віт. Бондар, О. Гноєвська, Е. Данілавичюте, Н. Дятленко, В. Засенко, А. Колупаєва, І. Кузава, З. Ленів, С. Литовченко, О. Мартинчук, С. Миронова, Н. Назарова, Ю. Найда, Л. Савчук, Т. Сак, В. Синьов, Т. Скрипник, Н. Софій, О. Таранченко, О. Федоренко, Н. Шматко, А. Шевцов, В. Хитрюк та ін.). [4]

Аналіз нормативно-правової бази України, а саме наказу Міністерства освіти і науки України від 02 грудня 2005 року № 691 «Про створення умов щодо забезпечення права на освіту осіб з інвалідністю» показав, що у п. 5.2 зазначено включення до навчальних планів вищих навчальних закладів, у яких здійснюється підготовка педагогічних працівників, вивчення дисципліни «Основи корекційної педагогіки» з 2006/2007 навчального року. Як зазначає О. Мартинчук, на виконання цього наказу Інститут корекційної педагогіки і психології НПУ імені М. П. Драгоманова розробив орієнтовну програму з курсу «Основи корекційної педагогіки» (укладач: д. пед. н., проф. В. Синьов). З цього

часу в Україні розпочинається робота щодо створення навчально-методичного забезпечення для викладання зазначеного курсу, метою якого було ознайомлення студентів з особливостями розвитку, навчання і виховання дітей різних нозологій. [4]

Попередній аналіз і організаційні пропозиції дозволили нам зауважити, що мало вивченим є такий аспект як використання потенціалу змісту педагогічних дисциплін для ефективного формування інклюзивної компетентності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти.

Мета статті: виявлення та використання інтерактивних технологій навчання у підготовці майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти під час різних форм навчання для реалізації завдань програми спецкурсу для потенційної можливості здійснення впливу на формування готовності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до роботи з дітьми дошкільного віку в умовах інклюзії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасне життя стрімке і невпинне. Кожний день відбуваються великі відкриття, впроваджуються інтерактивні технології. Дуже важливо, які фахівці будуть реалізовувати та впроваджувати інтерактивні технології в інклюзивне освітнє середовище.

Вимоги до педагогів закладів дошкільної освіти переглядають згідно з викликами сучасного соціуму та потребами дітей, але очевидно, що основними серед них є: любов до дітей, що дає змогу прийняти кожную дитину з усіма її індивідуальними особливостями; комунікативність, що дає змогу налагодити контакт з дитиною і використати його для її розвитку; емпатія, що робить процес взаємодії педагога закладу дошкільної освіти і дитини емоційно забарвленим і забезпечує ефективність виховного впливу; професійна підготовленість до виконання основних функцій: оздоровчої, освітньої, виховної, просвітницької, самоосвіти.

Успіх у вихованні кожної конкретної особистості залежить від низки чинників і умов, однак це не зменшує ролі професійного педагога. Бо саме він виступає своєрідним координатором, коментатором, опонентом, фільтратором усіх виховних впливів на дитину. Педагог закладу дошкільної освіти – особистість, яка опосередковує вплив суспільства на дитину, є тим антистресором, що захищає дитину від небажаних впливів оточуючої дійсності і виступає її свідомим провідником в інклюзивному освітньому середовищі; це фахівець, який сьогодні працює в системі дошкільної освіти, володіє педагогічними технологіями, що відповідають новим суспільним цілям та рівню розвитку науки про дитину. Він повинен вміти працювати в умовах ринку, розуміти, що тільки високий професіоналізм, творчість, ініціатива допоможуть йому знайти своє місце та самореалізуватися в професії.

Реформа вищої школи сприяє розробці інтерактивних технологій навчання, створенню нових навчальних посібників. Запорукою її реалізації є ефективна

підготовка та перепідготовка педагогів закладів дошкільної освіти, формування нового педагогічного мислення, надання ефективної методичної допомоги.

Ознакою сучасного розвитку освіти в Україні є становлення дистанційного навчання, розробка та впровадження комп'ютерних технологій. Усвідомлення позитивних аспектів поєднання трудової та освітньої діяльності за спеціальністю в нових умовах розвитку освіти дозволяє переосмислити місце й роль інклюзивної освіти.

У дошкільній освіті освітньо-виховним орієнтиром, яким керуються педагогічний колектив в наданні освітніх послуг, є «Базовий компонент дошкільної освіти в Україні», в якому подано основні освітні лінії, за якими відбувається навчання та виховання дітей дошкільного віку у всіх закладах дошкільної освіти незалежно від типів та форм підпорядкування. *Базовий компонент дошкільної освіти як державний стандарт утверджує політику держави у галузі дошкільної освіти.* В основу стандарту покладено традиційні для дошкільної освіти ідеї гуманістичної педагогіки, спрямовані на гуманне ставлення до дитини, теорії природовідповідності за якою у дитини треба розвивати задатки та здібності, зберігаючи її природу, ідеї про патріотичне і громадянське виховання, ідеї про використання казки та гри у гармонійному розвитку особистості та ідею солідарної відповідальності держави, громади, родини, фахівців педагогічної освіти й інших професій, причетних до піклування, догляду та розвитку дітей раннього і дошкільного віку. У стандарті вперше визначено не лише стандартизовані вимоги до результату дошкільної освіти, тобто, до дитини, а й окреслено обов'язкові умови, які забезпечуватимуть досягнення бажаного результату. Передусім наголошено, що побудова освітнього процесу з дітьми дошкільного віку має здійснюватися за умов пріоритетності досвіду дитини у спілкуванні з дорослими та однолітками в усіх дитячих видах діяльності, в універсальному розвивальному (ігровому) середовищі на засадах діяльнісного, компетентнісного, особистісно зорієнтованого, інтегрованого, соціокультурного підходів до організації освітнього процесу. Вимоги до змісту й організації освітнього процесу ґрунтуються на принципах співпраці дитини, вихователя і батьків або законних представників дитини, забезпечення рівного доступу всіх дітей до закладів дошкільної освіти, реалізації самостійної творчої діяльності дитини в освітньому процесі з урахуванням вікових особливостей психофізичного розвитку дітей, ігрової діяльності як провідної та принципу навчання через гру, як наскрізного у взаємодії з дитиною. Упровадження зазначених підходів до організації освітнього процесу передбачає повагу до дитини, пріоритет щасливого проживання дитиною сьогодення. [1]

Навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами враховане в загальних програмах. Наприклад, програма «Дитина» містить розділ «Діти з особливими потребами». [2] Також існують спеціальні програми навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами. [3]

З огляду на вищезазначене констатуємо, що освіта дітей з особливими освітніми потребами в закладах дошкільної освіти передбачає вдосконалення інклюзивного освітнього середовища, де педагог закладу дошкільної освіти повністю відкритий до спілкування, де забезпечується дотримання прав і потреб дітей, розвиток їх здібностей та забезпечується перспектива бути успішним. Саме педагог закладу дошкільної освіти та його компетентність відіграють важливу роль у навчанні дітей з особливими освітніми потребами.

Оскільки життя в суспільстві та світогляд людини за своїм змістом мають інтегрований характер, то система знань, умінь і навичок майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти повинна також бути інтегрованою. Необхідно врахувати такий важливий чинник: жодна окремо взята навчальна дисципліна неспроможна забезпечити формування світоглядної культури майбутнього фахівця.

Проаналізувавши Державні освітні стандарти ми прийшли до висновку, що професійній підготовці майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти сприяють дисципліни загальної та професійної підготовки, а також вибіркові навчальні дисципліни. Особливе місце у підготовці майбутніх фахівців займають дисципліни професійної і практичної підготовки.

Підготовка майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до реалізації інтерактивних технологій в інклюзивному освітньому середовищі здійснюється відповідно до галузевих стандартів вищої освіти.

На етапі аналізування змісту дисциплін професійної та практичної підготовки спецкурсу «Організація освітньої з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами» доцільно наголосити на його структурі. У структуру спецкурсу входить мета та окремі розділи дисциплін професійної та практичної підготовки.

Метою спецкурсу є формування особистості фахівця, здатного вирішувати складні нестандартні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру в галузі інклюзивної освіти, підготовка компетентного конкурентноспроможного фахівця в галузі дошкільної інклюзивної освіти та формування загальнокультурних та професійних компетенцій майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти, необхідних для ефективної діяльності в якості організаторів та виконавців програм інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Проводячи паралелі між розділами спецкурсу «Організація освітньої з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами», слід наголосити на потенційних можливостях формування соціально-особистісних та інструментальних компетенцій. До таких розділів відносяться дисципліни: «Дошкільна педагогіка», «Інклюзивна освіта», «Арт-терапія в роботі з дітьми з вадами мовлення», «Логопедична ритміка і методика навчання», «Основи логопедії» та «Дефектологія».

Під час ознайомлення здобувачів освіти з темами розділу дисципліни «Дошкільна педагогіка» розглядаються можливості для реалізації інклюзивної компетентності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти. Вивчаючи розділ дисципліни «Дошкільна педагогіка» – «Загальні засади дошкільної педагогіки» розглядаються особливості для реалізації та впровадження загальних та спеціальних (фахових) компетенцій. Як показує наше дослідження це і вміння визначати та ідентифікувати явища і процеси із сфери розвитку, навчання і виховання дітей раннього і передшкільного віку за педагогічними категоріями і поняттями; встановлення між ними зв'язків та інтерпретування їх. Знайомлячись з темою «Особистість дитини як об'єкт і суб'єкт виховання» надаються можливості для розвитку інклюзивної компетенції, використання засобів сучасних інформаційних і комунікаційних технологій у розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і передшкільного віку з особливими освітніми потребами. Вагомими для нашого педагогічного дослідження є теми «Обдаровані діти» та «Діти з проблемами розвитку». Вивчення даних тем сприяє **формуванню** наступних **компетенцій**: здатність вибудовувати соціальну взаємодію на принципах толерантності; здатність розуміти та сприймати етичні норми поведінки відносно осіб з порушеннями психофізичного розвитку; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору; здатність використовувати інноваційні технології в практичній діяльності. [5]

Розділи спецкурсу «Інклюзивна освіта», «Арт-терапія в роботі з дітьми з вадами мовлення», «Логопедична ритміка і методика навчання», «Основи логопедії» та «Дефектологія» сприяють формуванню інструментальних професійних та спеціалізовано-професійних компетенцій, а саме: володіння практичними способами пошуку наукової і професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, мережевих технологій, баз даних і знань; володіння дослідницькими навичками щодо вивчення актуальних проблем розвитку інклюзивної освіти в сучасному світі; володіння базовими уявленнями про категорії осіб з особливими освітніми потребами, які є суб'єктами інклюзивної освіти, розуміння значення комплексного підходу у наданні корекційних освітніх послуг в інклюзивному середовищі; володіння уявленнями про досвід інклюзивної освіти в Україні та інших державах світу; здатність розуміти високу соціальну значущість професії, відповідально і якісно виконувати професійні завдання, дотримуючись принципів професійної етики; володіння сучасними технологіями проектування і організації наукового дослідження у своїй професійній діяльності на основі комплексного підходу до вирішення проблем професійної діяльності.

Висновки. Таким чином, для того, щоб ефективно здійснювати професійну діяльність в умовах інклюзивної освіти, одних знань, отриманих під час вивчення названих вище дисциплін, недостатньо. На основі аналізу

освітніх стандартів, виявлено причини, що заважають цілісному формуванню професійної готовності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти. До таких причин належать: недостатня кількість годин, що відведена на вивчення спеціальних розділів «Дефектології» та «Інклюзивної освіти»; відображення у змісті цих курсів в основному диференційованої системи спеціальної освіти, що негативно позначається на мотивації здобувачів освіти щодо вивчення цих дисциплін, які не мають для них практичної значущості; застосування в навчанні в основному репродуктивних методів, відсутність чітко визначеного складу ключових компетентностей, необхідних для здійснення інклюзивної освіти.

Для ефективного впровадження в Україні ідей інклюзивної освіти необхідно удосконалити процес підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти, розставляючи відповідні акценти в змісті дисциплін. Доцільно розробити інтегрований спецкурс з такого напрямку, припускаючи формування професійної готовності у всіх майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти на основі досвіду реалізації ідей компетентнісного підходу у вищій педагогічній освіті. Саме таким є спецкурс «Організація освітньої роботи з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами» як складова змісту навчальної підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти. Він побудований на відповідних теоретичних, наукових засадах та практичній підготовці. Метою спецкурсу є – ознайомити здобувачів освіти із підходами держави і суспільства до організації освіти дітей, які мають суттєві недоліки психофізичного розвитку, основними поняттями інклюзивної освіти і дитячої психології, особливостями і закономірностями розвитку різних категорій осіб з особливими освітніми потребами, комплексним діагностичним обстеженням дітей та комплектуванням освітніх установ для них, а також диференційованими та індивідуальними механізмами і прийомами корекційного навчання і виховання кожної із категорій дітей.

Залучення майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти в зміст навчання спецкурсу «Організація освітньої роботи з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами» передбачав реалізацію квазіпрофесійної діяльності, спрямованої на засвоєння способів і досвіду виконання конкретних професійних дій у процесі інклюзивної освіти. Програма спецкурсу розрахована на 75 годин. Програма курсу «Організація освітньої роботи з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Зміст курсу поділено на 6 логічних, послідовних, взаємопов'язаних змістових модулів, які ґрунтуються на класичних педагогічних теоріях видатних вітчизняних і зарубіжних вчених, сучасних концепціях дошкільної освіти, даних наукових досліджень у галузі дошкільної педагогіки та дитячої психології, передовому і новаторському

педагогічному досвіді. Метою викладання курсу «Організація освітньої роботи з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами» є: формування систематизованих уявлень про теоретичні, нормативно-правові засади впровадження інклюзивної форми навчання, особливості організації, проблеми і перспективи проектування інклюзивного освітнього середовища для дітей з порушеннями психофізичного розвитку; формування загальнокультурних та професійних компетенцій майбутніх вихователів, необхідних для ефективної діяльності в якості організаторів та виконавців програм інклюзивного навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Основними завданнями вивчення курсу «Організація освітньої роботи з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами» є: сформувати усвідомлене розуміння основних положень інклюзивної освіти; виробити усвідомлення необхідності зростання педагогічної майстерності.

Для реалізації завдань цього етапу програма спецкурсу передбачала використання під час лекцій, семінарів, практичних занять активних методів навчання: неімітаційних (проблемні лекції та семінари, дискусія, розв'язування завдань дослідницького характеру), а також імітаційних (аналіз конкретних ситуацій і вирішення педагогічних завдань; ситуативно-рольові ігри, які передбачають створення ситуацій варіативно-професійної поведінки).

Змістовий компонент охоплює комплекс знань і вмінь нормативних та вибіркокових навчальних дисциплін, а також спецкурс «Організація освітньої роботи з дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами». Спецкурс реалізує інтегративну функцію, оскільки його зміст охоплює комплекс знань та умінь з курсів інклюзивної освіти, дефектології і основ логопедії, а також питання розвитку, навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивних групах закладів дошкільної освіти, особливостей комплексного діагностичного обстеження дітей та комплектування освітніх установ для них.

Література:

1. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / В.О. Огнев'юк, Г.В. Бельська, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна. – Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. – 440 с.
2. Е-журнал «Практика управління дошкільним закладом» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ezavdnz.mcfr.ua/868347>.
3. Заклади дошкільної освіти. Перелік дошкільної літератури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docs.google.com/>.
4. Мартинчук О.В. Підготовка фахівця зі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2018. – С. 84-85.
5. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка : підручник. Вид. 3-те, випр. К. : Академвидав, 2015. – С. 9-67.
6. Швед М. В. Основи інклюзивної освіти : підручник / М.В. Швед. – Львів : Український католицький університет, 2015. – С. 186-187.

References:

1. Bielienska, H.V., Bohinich, O.L., Vertuhina, V.M., Ohneviuk, V.O. (2020). Dytyna: Osvitnia prohrama dlia ditei vid dvokh do semy rokiv [*Child: Educational program for children from two to seven years*]. Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka [in Ukrainian].
2. E-zhurnal «Praktyka upravlinnia doshkilnym zakladom» [E-magazine "Practice of preschool management"]. ezavdnz.mcf.ua/868347. Retrieved from <https://ezavdnz.mcf.ua/868347> [in Ukrainian].
3. Zaklady doshkilnoi osvity. Perelik doshkilnoi literatury [Preschool education institutions. List of preschool literature]. docs.google.com/. Retrieved from <https://docs.google.com/> [in Ukrainian].
4. Martynchuk, O.V. (2018). Pidhotovka fakhivtsia zi spetsialnoi osvity do profesiinoi diialnosti v inkluzyivnomu osvitnomu seredovyshchi [*Training of a specialist in special education for professional activity in an inclusive educational environment*]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].
5. Ponimanska, T.I. (2015). Doshkilna pedahohika [*Preschool pedagogy*]. Kyiv: Akademvydav [in Ukrainian].
6. Shved, M. V. (2015). Osnovy inkluzyvnoi osvity [*Fundamentals of inclusive education: a textbook*]. Lviv: Ukrainskyi katolytskyi universytet [in Ukrainian].